

نگاه Reuters، لندن

در این سرفصل همچنین می‌خوانید:

۶۹ پوش و همسایه‌های ایران

۷۰ پاسخ به سؤالات هسته‌ای

۷۱ دیپلماسی با دندان

۷۲ روز شمار نگاه دیگران

به ویژه آمریکا از عراق، به طور غیر مستقیم در مورد بستن تنگه هرمز تهدید کرده بود. در طول این نبرد، ایران و عراق، ناوگان بازرگانی را که شامل محموله ملت‌های بی طرف هم می‌شد، در خلیج فارس مورد حمله قرار می‌دادند. به گفته کارشناسان، این جنگ که جنگ تانکرها نام گرفت، مبین رویدادی است که می‌تواند مجدداً اتفاق بیفتد. به گفته مارک هانکی از LMIU در آن زمان، بیش از ۵۰۰ کشتی مورد حمله قرار گرفت و ۴۰۰ تن از افراد غیر نظامی کشته شدند. همچنین، صادرات نفتی ایران تا ۵۰ درصد کاهش یافت.

تأثیر اقتصادی

هرگونه درگیری نظامی در نزدیکی تنگه هرمز بسیار بر اقتصاد خلیج فارس تأثیرگذار خواهد بود و جریان نفتی ژاپن، کره جنوبی و آمریکا را به شدت تحت تأثیر قرار خواهد داد. به گفته LMIU، بسته شدن تنگه هرمز ۸۸ درصد از صادرات دریایی نفت خام عربستان سعودی، کلیه صادرات امارات عربی متحده، کویت و قطر، تقریباً همه ذخایر عراق و ۹۰ درصد از محموله‌های نفت خام ایران را از بین می‌برد. با توجه به این که محموله‌های ارسالی، ۸۵ درصد از نیازهای نفتی کشور ژاپن را پوشش می‌دهند و ۲۶ درصد از نفت خام این کشور از راه تنگه هرمز به دست می‌آید، در واقع، بیشترین ضرر به این کشور وارد می‌شود.

سلاح‌های نفتی

البته محمود احمدی نژاد، رئیس‌جمهور ایران، اعلام کرده است که تهران حتی در صورت حمله آمریکا در اقدامی پیشگیرانه بر سر برنامه هسته‌ای ایران، از نفت به عنوان یک سلاح استفاده نخواهد کرد.

تنگه هرمز و تنگنای قیمت

ایران، جهان را در مورد ریسک خط لوله نفت هرمز در ابهام نگه داشته است.

اظهار عقیده می‌کردند که هرگونه تلاش برای ممانعت عبور از این تنگه، بازتاب شدید جهانی خواهد داشت.

به گفته مایکل کلارک، رییس RUSI، تأثیر روانی تهدیدها به تنهایی بسیار زیاد است و حتی پیشنهاد این محدودیت بر قیمت نفت می‌افزاید. بسته شدن راه حمل و نقل بازرگانی یا حمله به تانکرهای حاوی نفت در حال عبور از تنگه، قیمت‌ها را تا بیش از ۱۰۰ دلار در هر بشکه و حتی بالاتر افزایش می‌دهد. به گمان بسیاری از تحلیلگران مسایل نفت، قیمت‌ها تا باز شدن دوباره تنگه هرمز به راحتی دو برابر می‌شوند. به گفته اداره اعتبارات و ریسک استاندارد اند پورز (S&P)، با ممانعت دریایی، قیمت‌ها تا ۲۵ دلار در هر بشکه افزایش می‌یابند. با این حال، به گفته تحلیلگران، احتمال تلاش ایران به منظور مسدود کردن تنگه کم بوده و حتی به گفته ارتش آمریکا، شانس چنین اقدامی بسیار پایین است. ریچارد اسگافیلد، کارشناس مرزهای بین‌المللی در Kings College لندن گفت: «ایران وابستگی زیادی به صادرات مواد هیدروکربنی خود از طریق تنگه هرمز دارد. بنابراین این اقدام به هیچ وجه منطقی نیست.»

ایران، در گذشته هم طی جنگ با عراق در سال‌های ۱۹۸۰ تا ۱۹۸۸ به دلیل حمایت غرب و

ایران، علیرغم هرگونه تعارض با غرب در مورد برنامه‌های بلند پروازانه هسته‌ای خود، انتقال نفت از طریق تنگه هرمز در خلیج فارس را متوقف نمی‌کند. با این حال، با توجه به روش‌های تهران، به گفته کارشناسان، این احتمال وجود دارد که هرگونه دخالت نظامی در کانال استراتژیک ورودی خلیج فارس، ظرف چند روز قیمت نفت را دو برابر کرده و به وضعیت اقتصادی جهان، بازرگانی دریایی و امنیت ضربه وارد کند.

در این صورت، حملات وارد بر ناوگان بازرگانی از طریق آب‌های بین‌المللی که با سواحل ایران مشترک است، صادرات عربستان به عنوان بزرگترین تولیدکنندگان آپیک را متوقف ساخته و به اقتصاد در حال پیشرفت مناطق خلیج فارس ضربه می‌زند.

به گفته واحد اطلاعات دریایی لویدز (LMIU) تنگه هرمز با عرض تنها ۵۵ کیلومتر (۳۴ مایل) در باریک‌ترین نقطه آن، راه اصلی عبور ۳۳ درصد از صادرات نفت خام حمل شده از طریق دریا در جهان است. جریان حمل و نقل نفت که با تولید آپیک در نوسان است، با احتساب حمل فرآورده‌های نفتی به ۴۰ درصد نفت مبادله شده در بازار جهانی می‌رسد.

در کنفرانس مؤسسه RUSI لندن که در اواخر هفته گذشته و در مورد مسأله امنیت تنگه هرمز برگزار شد، کارشناسان دفاعی و بازرگانی دریایی

اما تحلیلگران با اشاره به این مطلب که اظهارات ایران اغلب ضد و نقیض هستند، زنگ خطر را در واشنگتن به صدا درآورده و کشورهای حاشیه خلیج فارس را که اقتصاد در حال رشد آنها تا حد زیادی به مبادلات از راه این تنگه وابسته است، دلسرد کرده‌اند. مصطفی آلانی، رییس مطالعات امنیت و تروریسم در مرکز تحقیقات خلیج فارس مستقر در دبی اظهار می‌کند که سپاه پاسداران و مقامات نظامی ایران بیش از ۲۰ بار، به بستن این تنگه استراتژیک در صورت مورد حمله قرار گرفتن اشاره کرده‌اند. در اواخر ماه اکتبر، یک فرمانده ارشد نیروی دریایی ایران گفت که ارتش

نگاه Reuters، لندن

بوش در همسایگی ایران

سفر بوش به خاورمیانه با اظهاراتش راجع به صلح، ایران و نفت خاتمه یافت.

بوش، رییس‌جمهور آمریکا، پس از پایان سفرش به خاورمیانه، به متحدان منطقه‌ای اعلام کرد که ایران یک تهدید محسوب می‌شود، تلاش برای برقراری صلح بین اسرائیل و فلسطین به حمایت نیاز دارد و قیمت بالای نفت، به نفع هیچ کس نیست.

بوش طی اقامت دو روزه‌اش در عربستان سعودی، بر اهمیت ارتباطات فردی نزدیک تأکید کرده و در اقامت یک شبه خود در بیابان شاه عبداللّه، نسبت به این که قیمت نفت تا ۱۰۰ دلار در هر بشکه افزایش یافته است، اظهار نگرانی کرد.

وی در مصاحبه با تعداد اندکی از خبرنگاران چنین گفت: «حرف من این است که با بالاتر رفتن قیمت نفت، مصرف‌کنندگان، توان کمتری برای خرید خواهند داشت و این

مسأله، موجب کندی روند اقتصادی می‌شود. با کند شدن روند اقتصادی، بشکه‌های نفتی خریداری شده کمتری خواهیم داشت.»

اما موضوع برجسته در سفر بوش، تلاش‌های وی مبنی بر برقراری صلح بین اسرائیل و فلسطین و بحران آمریکا و ایران بود. چندی پیش، وی در اولین سفر ریاست جمهوری خود به اسرائیل و کرانه باختری اشغالی گفت: انتظار دارد قبل از پایان ریاست جمهوری وی در ژانویه ۲۰۰۹ دو طرف (فلسطین و اسرائیل)، پیمان صلح امضا کنند. بوش با سفر به اسرائیل و همچنین دیدار با شورای خلیج فارس شامل کویت، بحرین و امارات عربی متحده، برای جلب حمایت اعراب به منظور برقراری صلح تلاش کرد.

سال ۲۰۰۲ مبنی بر صلح با اسرائیل را در صورت بازگرداندن سرزمین اشغالی تصریح کرد.

همچنین بوش در تلاش برای جلب حمایت علیه ایران به متحدان گفت: «علیرغم گزارش اخیر ۱۶ سازمان اطلاعاتی آمریکا (NIE) مبنی بر متوقف کردن برنامه سلاح‌های هسته‌ای توسط ایران در سال ۲۰۰۳، تهران همچنان یک تهدید محسوب می‌شود.» بوش افزود: «در هر یک از مکان‌های توقفم، زمان زیادی را صرف مسأله ایران کردم. همه گزینه‌ها به طور واضح ارایه شده است، اما من مایلم این مسأله را به شکل دیپلماتیک حل کنم و در رابطه با اطمینان از صحت اخبار رسیده به ایرانیان از سراسر جهان صحبت کردم.»

به گفته تحلیلگران، با آگاهی متحدان واشنگتن از نفوذ در حال رشد ایران در منطقه، آنان مایل به رویارویی نظامی آمریکا با تهران نیستند.

وزیر امور خارجه عربستان اظهار داشت که ایران یکی از کشورهای همسایه است و در منطقه، از اهمیت ویژه‌ای برخوردار می‌باشد. طبیعتاً، ما مقاصد شومی علیه این کشور نداریم ولی امیدواریم ایران به ضروریات مشروع بین‌المللی پاسخ مثبت دهد.

در سفر با بوش، رایس در پاسخ به این که آیا «رییس‌جمهور، مسأله حقوق بشر را با شاه عربستان مطرح کرده» گفت: «در راستای روند اصلاحات در سراسر خاورمیانه و طبق گفته رییس‌جمهور، ما علاقه‌مند و البته نگران دوستانمان هستیم. ما در روابطمان می‌توانیم این موضوعات را صادقانه مطرح کنیم و جواب بگیریم.»

در مصر، آخرین کشور محل توقف بوش، گروه‌های حامی حقوق بشر، با متهم کردن دولت به ترویج شکنجه، از آن انتقاد کردند. در گزارش سالانه‌ای که ماه مارس گذشته منتشر شد، وزارت امور خارجه آمریکا، کشور مصر را یکی از کشورهای بی‌خوابی خواند که رعایت حقوق بشر در آن از سال ۲۰۰۶ روبه زوال کشیده و گفت: «تهاجمات در این کشور با موارد بسیار شدید شکنجه همراه بوده است.» ■

طبق اظهارات وی، آنها می‌خواستند از تلاش‌های آمریکا در رابطه با روند صلح در خاورمیانه اطمینان حاصل کنند.

عربستان سعودی که در مصالحه گسترده بین اسرائیل و دنیای عرب، رکن اصلی قلمداد می‌شود، با انتقاد از اسرائیل به دلیل گسترش اشغال منطقه، اشاره کرد که در آینده نزدیک به هیچ وجه به سمت اسرائیل نخواهد رفت.

سعود الفیصل، وزیر امور خارجه عربستان، در یک کنفرانس خبری با کاندالیزا رایس، وزیر امور خارجه آمریکا، چنین اظهار داشت: «نمی‌دانم ما به جز پیشنهاد صلح برای منطقه، چه کمک دیگری می‌توانیم برای اسرائیلی‌ها داشته باشیم؟» مجمع سران اتحادیه عرب در ماه مارس گذشته، پیشنهاد